

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Regeringen ønsker at sætte borgernes retssikkerhed i centrum og at sikre, at borgerne i vidt omfang bliver inddraget, når de offentlige myndigheder behandler sociale sager. Samtidigt ønsker regeringen også at forhindre misbrug af det sociale system, så det kun er de borgere, der reelt har brug for de sociale ydelser, som modtager dem.

Socialministeriet har gennem henvendelser fra flere kommuner konstateret, at nogle kommuner er i tvivl om, hvilke beføjelser de har til at indhente oplysninger om borgeren efter §§ 10-12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. §§ 10-12 i retssikkerhedsloven indeholder bestemmelser om borgerens medvirken og myndighedernes beføjelser til at oplyse sociale sager ved at indhente oplysninger fra andre myndigheder m.v.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område (L 228 1996-97). Folketingstidende 1996-97, till. A 4904, till. A 4855, FF 6072, till. B 1176, FF 7861, till. B 1426, FF 8297, till. C 822.

Kommunernes usikkerhed om reglerne gælder især de sager, hvor kommunerne har en formodning om, at borgeren modtager en eller flere sociale ydelser på et uberettiget grundlag, og hvor kommunen dels skal afgøre, om borgeren fortsat er berettiget til at modtage ydelsen, og dels skal afgøre om allerede udbetalt hjælp skal betales tilbage.

Det er betænkeligt i forhold til borgerens retssikkerhed, at myndighederne i visse tilfælde går for vidt, når de oplyser sager, fordi loven er uklar. Det er ligeledes uheldigt, hvis myndighederne på grund af de manglende retningslinjer og usikkerhed om retstilstanden i visse sager ikke får oplyst sagerne i tilstrækkeligt omfang til at kunne træffe en korrekt afgørelse.

Et af hovedformålene med lovforslaget er at forbedre borgernes retssikkerhed ved at skabe klarhed over, hvilke beføjelser myndighederne har til at oplyse forskellige typer af sociale sager. Det gælder også sager, hvor myndigheden skal stoppe udbetalingen af en ydelse samt sager, hvor borgeren skal tilbagebetale en

ydelse, der er udbetalt på et uberettiget grundlag, fordi borgeren bevidst har givet forkerte oplysninger eller har undladt at give oplysninger til myndigheden. Dette gøres ved at foreslå en mere enkel og entydig struktur i bestemmelserne. Samtidig vil flere af bestemmelserne blive omformuleret eller præciseret, således at borgerne og myndighederne ikke er i tvivl om reglerens indhold og rækkevidde. Det forudsættes, at persondatalovens regler om behandling af oplysninger m.v. finder anvendelse, i det omfang lovforslaget ikke udgør en særregulering heraf.

I forbindelse med visse myndigheders eftersyn i virksomheder uden retskendelse, f.eks. Arbejdsdirektoratets og Told & Skats eftersyn, har det vist sig, at en række personer, der har været til stede i virksomhederne, modtager kontanthjælp, sygedagpenge, pensionstillæg m.v. samtidig med, at de udfører arbejde i virksomheden uden at hverken virksomheden eller den pågældende har oplyst myndighederne om den indtægt, borgeren modtager for arbejdet. Kommunerne har ikke som de nævnte myndigheder hjemmel til at foretage eftersyn uden retskendelse og har derfor ikke mulighed for - hverken på eget initiativ eller i samarbejde med andre myndigheder - at foretage kontrol på området med henblik på at afdække misbrug af det sociale system.

Det er ikke i overensstemmelse med formålet med offentlige ydelser, at en person på samme tid kan udføre arbejde i en virksomhed og modtage sygedagpenge eller kontanthjælp. Det er ligeledes problematisk, at de sociale myndigheder i sager, hvor kommunen skal tage hensyn til borgerens indtægtsforhold, f.eks. pensionstillæg og boligstøtte, ikke kan kontrollere, om de oplysninger om løn- og ansættelsesforhold, som myndigheden er i besiddelse af, er korrekte. Det er samtidig regeringens opfattelse, at de forskellige offentlige myndigheder skal have samme adgang til kontrol, således at myndighederne af borgerne opfattes som en helhed, der også samarbejder på kontrolområdet.

Det foreslås derfor, at kommunerne får samme adgang som Arbejdsdirektoratet til at foretage uanmeld-